

Qishloq hayoti

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI IJTIMOY-IQTISODIY GAZETASI

1974-yil 1-yanvardan chiqqan boshlagan

2024-yil 25-aprel, payshanba

№ 17 (9285)

e-mail: infoqishloqhayoti@yandex.ru

@Qishloqhayoti_gazetasi

КИНОА — БЕБАХО ЭКИН

Инсоният олдида глобал исси, сув танқислиги, азон қатламининг емирилиши каби муаммолар қаторида сифатли ва экологик тоза маҳсулотлар истеъмоли масаласи ҳам кўндаланг турибди. Айни кезде турли омиллар сабаб ерлар шўрланиб бормоқда. Уларни тиклаш, ҳар қандай шароитда юқори озуқавий қийматга эга экин турларини яратиш ва етиштириш бугуннинг долзарб масалаларидан бирига айланган.

Кейинги йилларда Ўрта Осиё минтақаси озиқ-овқат хавфсизлиги соҳасида қўлланма муаммоларга дуч келмоқда. Жумладан, ер сўриши учун сув етишмаслиги, тупроқ унумдорлигининг камайиб бориши, ҳосилдорликнинг пасайиши шароитида аҳолини юқори оқсилли маҳсулотлар билан таъминлаш зарурати пайдо бўлмоқда. Қишлоқ хўжалиги экинларини диверсификация қилиш шароитида шўрланишга, курғоқчиликка бардошли

ва ўрта даражада шўрланган тупроқ шароитларига мос юқори оқсилли ва ноанъанавий озуқабоп экинларни иқлимлаштириш, селекция ва уруғчилик ишларини олиб бориш каби қатор вазифалар белгилаб қўйилган. Шунингдек, давлатимиз раҳбарининг 2023 йил 23 ноябрдаги “Республикада яшиллик даражасини янада ошириш, «яшил макон» умуммиллий лойиҳасини изчил амалга ошириш орқали экологик

янги ўсимликларни жорий этиш муҳим аҳамият эга.

Ушбу масалалар ечимини топишда экинлар диверсификациясида ноанъанавий экинлар – кроталария, индигофера, фацелия, киноа ва бошқа ноқулай шароитларга чидамли экинларни қиритиш, уларни парваришlash агро-технологияларини ишлаб чиқиш ва ишлаб чиқаришга тадбиқ этиш керак. Ана шундай экинлардан бири – киноа ўсимлиги ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2019 йил 18 мартдаги «Чорвачилик тармоғини янада ривожлантириш ва қўлланма-қувватлаш чора-тадбирлари тўғрисида»ги қароридан озуқабоп экинларнинг янги навлари ва дурагайлари яратиш, уларнинг агро-технологияларини такомиллаштириш, бирламчи уруғчилик ишларини олиб бориш, тупроқ таркибини яхшиловчи кучсиз

барқарорликни таъминлаш чора-тадбирлари тўғрисида»-ги фармонида Кроталария (Crotalaria juncea), Киноа (Chenopodium quinoa) ва бошқа шўрланишга, курғоқчиликка чидамли ўсимликларни Оролнинг қуриган тубида интродукция қилиш асосида юқори калорияли озуқа етиштиришнинг арзон, ресурс-тежамкор усулларини ишлаб чиқиш ва амалиётга татбиқ этиш, шунингдек, тупроқ деградациясини камайтиришда оралик ва сидерат экинларини жойлаштириш, пахта ва галла етиштирувчи субъектлар томонидан суғориладиган ер майдонларида алмашлаб экишни таъминлайдиган озуқа бирлиги юқори бўлган янги ноанъанавий экин турларини кенг жорий қилиб, чорвачилик маҳсулотлари сифатини ошириш бўйича бир қатор вазифалар белгиланган.

(Давоми 3-саҳифада)

ФАРҒОНА ВИЛОЯТИ

СУВНИ ТЕЖАБ, ДАРОМАД ОШИРИЛМОҚДА

Сув муаммоси дунё халқларини ҳар томонлама ўйлашга ва бор сувдан тежаб-тергаб фойдаланиш орқали самарадорликка эришишга даъват этапти. Сув тежовчи технологиялар жумласига кирувчи томчилатиб суғориш асосан пахтачилик, боғдорчиликда бўлса, ёмғирлатиб суғориш ғаллачилик ва бошқа бошоқли экинлар етиштиришда фойда келтиради.

Фермер хўжалиқларига сув тажаш технологияларини жорий қилганлик учун ерларнинг гектарига қараб субсидия ажратиш тўғрисида қарорлар чиқарилган. Бу маблағлар албатта, давлат бюджетидан бўлиши кўрсатиб ўтилган. Президентимиз бир неча йиллардан бери бу ҳақда фермерлар, сув хўжалиги ва қишлоқ хўжалиги масалалари кўриладиган йиғилишларда, вилоятларга қилган ташрифларида алоҳида тўхталиб, янги ишлашга ўтиш орқали муаммони ҳал қилиш мумкинлигини таъкидламоқдалар. Ривожланган давлатларнинг илғор тажрибаларини жойларга бориб ўрганган ҳолда республикамизда жорий қилиш устувор вазифа қилиб белгиланди. Агар 2018 йилгача Фарғона вилояти бўйича сувни тежайдиган технологиялар жорий қилingan майдонлар 1 179 гектарни ташкил қилган бўлса, бугунга келиб бу кўрсаткич 85 465 гектарга етди.

Жумладан, бултурги йил якуни билан вилоят бўйича жами 37 384 гектарда томчилатиб, 2 520 гектарда ёмғирлатиб, 5 693 гектарда дискрет усулида суғориш технологиялари жорий қилинди ҳамда 33 600 гектар майдонлар лазер ускунаси ёрдамида текисланган.

Шу билан бирга 3 580 гектарда эгилувчан қувурлар, 2 995 гектарда эгатга плёнка тўшаб суғориш ишлари амалга

оширилган. Ушбу технологиялар жорий қилingan майдонларда сувни 40-50 фоизга, минерал ўғитни 25-30 фоизга, ёқилги-мойлаш материалларини 30-35 фоизга, иш ҳақини 25 фоизга камайтириш, шунингдек, пахта ҳосилдорлигини 30 фоизгача ошириш имкони юзага келди.

Мисол учун Қўштепа туманидаги “Фарғона Глобал текстил” кластер корхонаси 2022 йилда 197,4 гектар пахта майдонида томчилатиб суғориш технологиясини жорий қилиш орқали 50 центнер, Фарғона туманидаги “Ферғана Осееана” кластер корхонаси эса 934 гектар ердан 44 центнердан ҳосил олишга эришган.

Шу каби Бешарик туманидаги “Нуриддин Назирқулов” фермер хўжалиги жами 41 гектар пахта майдонида томчилатиб суғориш технологиясини жорий қилиб, ҳосилдорликни 25 центнердан 42 центнерга оширган бўлса, Ўзбекистон туманидаги “Моҳинур 77” фермер хўжалиги эса 50 центнердан ҳосил олишга эришган.

Сўнгги йилларда мамлакатимизда мавжуд сув ресурсларидан тежамли ва самарали фойдаланиш юзасидан тизимли чоралар кўрилмақда.

Сувни тежайдиган технологияларини жорий этиш бўйича харажатларнинг бир қисmini қоплаш мақсадида томчилатиб суғориш технологиялари жорий қилин-

ган пахта майдонлари учун гектарига 12 миллион, ёмғирлатиб суғориш технологиялари жорий этилган майдонлар учун 9 миллион, дискретли суғориш технологиясини жорий қилingan майдонлар учун 4 миллион сўмгача субсидия маблағлари ажратиб берилмоқда. Ўтган йили субсидия ажратишга қўмаклашувчи ҳудудий ишчи гуруҳларнинг субсидия ажратиш бўйича ҳулоса бериш ваколати бекор қилинди. Муаммолар ўрганилди, жойларда сув тежовчи технологияларини жорий этишга тўсқинлик қилаётган тўсиқлар бартараф этилди. Фарғона, Тошлоқ, Олтиарик, Риштон, Бешарик каби туманларда семинарлар ташкиллаштирилди. Унда туман сектор раҳбарлари, қишлоқ хўжалигидаги тизим ташкилотлари ва фермер хўжалиқлари раҳбарлари иштирок этди.

Сирасини айтганда, фарғоналиклар сув етишмовчилигининг олдини олиш чоар-тадбирларини кўриб қўйишган. Барча каналлар, сойлар, ариқ ва коллекторларнинг сув йўлларини раволаштириш, кўп жойларини бетонлаштириш ишлари ҳам сув тежашга қаратилган. Ўтган йилларда бўлган каби бу йил ҳам фарғоналик сувчилар фидокорона меҳнат қилиб, ҳосилнинг барча туридан мўл-қўл ҳосил етиштиришга бел боғлашган.

Ҳамиджон БУРҶОНОВ,
“Qishloq hayoti” мухбири.

“O'zagrolizing” AJ: O'SISHNING YANGI BOSQICHI

Qishloq xo'jaligi texnikalari lizingiga ixtisoslashgan hamda keyingi yillarda salmoqli yutuqlarga erishayotgan “O'zagrolizing” AJ davlat lizing kompaniyasi qishloq xo'jaligi texnikalari lizingi bozorida o'z o'rini tobora mustahkamlab, faoliyatini kengaytirish ustida muntazam ish olib bormoqda.

Davlat rahbarining ko'rsatmalaridan kelib chiqib, qishloq xo'jaligi mahsulotlarini ishlab chiqaruvchilar faoliyatini yanada rivojlantirish va ular uchun qulay shart-sharoitlar yaratish maqsadida korxonaga o'z faoliyat samaradorligini va xalqaro standartlarga muvofiqligini hamda uzoq muddatli, past foizli kredit resurslarini jalb qilish imkoniyatlarini kengaytirishga qaratilgan muhim tadbirlarni amalga oshirdi. Erishilgan asosiy yutuqlar sirasiga quyidagilarni kiritishimiz mumkin:

XALQARO MASLAHATCHILARNI JALB QILISH

2021-yildan boshlab, kompaniyaning joriy faoliyatini har tomonlama tahlil qilish, SWOT tahlillarini o'tkazish, qolaversa, xalqaro moliya institutlarining mablag'larini jalb qilish hamda faoliyatini rivojlantirishga qaratilgan yo'l xaritasini ishlab chiqish maqsadida, xalqaro ekspertlar jalb qilindi.

(Davomi 2-sahifada)

ЖИЗЗАХ ВИЛОЯТИ

ЎЗСАНОАТҚУРИЛИШБАНК

ЎЗБЕКISTON БАЗАЛТ МАҲСУЛОТЛАРИНИ ДУНЁГА ТАНИТИШДА ФАОЛ ИШТИРОК ЭТМОҚДА

Фориш туманидаги “Basalt Uzbekistan” кластери мамлакатимиз оғир sanoati қудратини юксалтириш, мураккаб иш ва иқлим шароитларида табиий бойликларни самарали ўзлаштириш ҳамда тармоқни замонавий технологиялар асосида ривожлантиришда муҳим роль ўйнамоқда. Яқинда Ўзсаноатқурилишбанк томонидан Жиззах вилоятига уюштирилган пресс-турда ОАВ вакиллари кластернинг бугунги имкониятлари билан яқиндан таништирилди.

Президентимизнинг шу йил 8-9 апрель кунлари Жиззах вилоятига амалга оширган ташрифларида биринчи манзил Фориш туманидаги

“Basalt Uzbekistan” кластери бўлди. Корхона фаолиятини беш йил аввалги ҳолати билан таққослаб, ютуқларини эътироф этди.

Базальт маҳсулотларининг афзалликларини тадбиркорларга тушунтириш, уларнинг ўзаро ҳамкорлигини ривожлантириш, шунингдек ташкилотларга бозорга чиқишни янада фаоллаштириш бўйича кўрсатмалар берди.

Ушбу йирик кластерга тамал тошнни қўйган илк заводда дастлаб тоғ бағридаги тошлардан инсон соч толасидан 5 баробар ингичка бўлган ноёб базальт кимёвий толаси ишлаб чиқарила бошланган.

– Базальт толаси юқори коррозиявийлик ва кимёвий чидамлилиikka

эга, темир маҳсулотидан 50 фоизга арзон, 4 баравар енгил ва 3 баравар мустаҳкам, иссиқ ва совуққа бардошлиги -250 градусдан +850 градусгача бўлган ҳароратни ўз ичига олади, – дейди “Basalt Uzbekistan” компанияси бош директори Азим Абдусатторов. – Шу боис мазкур хомашдан ишлаб чиқарилаётган маҳсулотлар коммунал хўжалиги, автомобилсозлик, тўқимачилик, нефт-газ ва бошқа тармоқларда кенг қўлланилади.

(Давоми 2-саҳифада)

KOREYA TEXNOLOGIYASI ASOSIDA SHOLICHILIK SOHASI MODERNIZATSIYA QILINMOQDA

Qishloq xo'jaligi vazirligi huzuridagi Sholichilik ilmiy-tadqiqot institutida Janubiy Koreyadan keltirilgan texnikalar yordamida sholining serhosil navlarini ekish, zamonaviy texnologiyalarga ega urug'chilik asosida O'zbekistonda barqaror oziq-ovqat xavfsizligini ta'minlashga qaratilgan dala seminari bo'lib o'tdi. Unda Qishloq xo'jaligi vaziri o'rinbosari Alisher Shukurov, Milliy markaz direktori Shuhrat Otajonov, Janubiy Koreya Respublikasining O'zbekistondagi favqulodda va muxtor elchisi vazifasini bajaruvchi Chang Hyun Kuk, KOPIA markazi direktori Oh Sun Jong, sholichilik klasteri vakillari, loyiha koordinatorlari va institut jamoasi ishtirok etdi.

2

